

Vam prav živo, da to storite, drugače se pripeti Vaši občini tako, kakor se je peipetilo uže marsikateri drugi da ne more vsled hudega razsajanja te bolezni nič več rediti prasičev. Ako sta okrajni glavar in živinski zdravnik dovolj stroga, zatrla bodeta kmalu to bolezen in ob enem tudi vraže. Kako od te bolezni zdraviti, brati morete v knjigi „Živinozdravništvo,“ katero doboste pri Blasniku v Ljubljani.

Trgovinska in obrtna zbornica.

(Dalje.)

VII. Gospod zbornični tajnik poroča, da je c. kr. deželna vlada javila zbornici, da se je neka lesno-trgovinska tvrdka v Trsta pritožila zoper negativni odlok okrajnega glavarstva logaškega ter prosila, da se odloči, ali je tvrdka dolžna, ono trgovino, katero po preložitvi glavnega sedeža društva v Trst sklepa še na R., naznanjati posebe okrajnemu glavarstvu logaškemu ter jo tam tudi obdačevati. Tukaj se torej gré za vprašanje, ali je to trgovino smatrati kot podružnico ali skladišče ali pa magacin po določilih § 40. obrtnega reda, ali pa jeli je trgovino, ki se sklepa na R., zmatrali samo kot táko, do katere ima tvrdka pravico, ne da bi jo morala posebe naznanjati pri obrtnem oblastvu v Logatci. Odsek se je o tej stvari večkrat posvetoval in pozvedaval ter se konečno uveril, da trgovina tržaške tvrdke na R. ni podružnica, ni skladišče, ampak da ima na R. samo magacine in druga mesta, katera so jej v to, da v njih shranjuje les, deske itd., in iz teh magacinov pošilja svoje blago neposredno v svoja tržaška skladišča, da ga od tod dalje prodaje ali po, da iz teh magacinov razpošilja po železnici ali pa vozniških svoje blago po navodilih, ki jih izdaje nje tržaška načelnica. Gledé na to predlaga odsek: „Slavna zbornica naj se izjavi v zmislu poročila.“

Predlog se sprejme.

VIII. Gospod zbornični svétnik Anton Klein poroča o vprašanju, ali smejo mizarji svoje izdelke sami pleskati. Rešujočemu to vprašanje izjaviti je odseku, da zbornica ni pristojna razsoditi dotično stvar, ampak obrtna oblastva. Ker je obrtno oblastvo prve stopinje razsodilo v jekavnem zmislu, imel bi prosilec obrniti se z nadaljnim rekurzom do c. kr. deželne vlade, katera bi gotovo vprašala bila zbornico za nje mnenje. A da bi prositelju bilo mogoče, v bodočih slučajih pravo utemeljiti svoje pritožbe, javlja odsek, da je v tem slučaju merodaven § 37 obrtnega reda, kateri določuje, da ima vsak obrtnik pravico, izvrševati vsa dela, potrebna za popolno izdelovanje njegovih izdelkov ter imeti za to tudi pomočne delavce drugih obrtov. Ker od mizarja navadno zahtevamo izgotovljeno blago in ker je najprikladneje, da mizar sme prodajati pleskane izdelke, misli odsek, da ima mizar v zmislu § 37 obrtnega reda pravico pleskati blago, pri njem naročeno, nasproti temu pa nima pravice prevzemati pleskarska dela. Odsek tedaj predlaga: „Slavna zbornica naj se izjavi v rečenem zmislu.“

Predlog se sprejme jednoglasno.

Politične stvari.

Iz deželnega zbora štajarskega.

V zadevi slovenskih zemljiških uknjižeb.

Govor deželnega poslanca dr. Jos. Serneca v deželnem zboru štajarskem dne 17. januarija 1888.

(Dalje.)

Zaradi tega je treba toliko prošenj za opravičenje zamujenih dnevov. Dotični kmet se opira na to, da ne razume nemškega odloka; da je sicer vprašal kaj da odlok pravi, da pa se mu je reklo, da to in to ter da je vsled tega potrebno zamudil; on da torej ni kriv, če je zamudil. Takim nedostatnostim upirali smo se mi vedno in smo jih tudi že odpravili v veliki meri. Z velikim zadovoljstvom smem torej reči, da smo pravosodju neizmerno koristili s tem, da smo dali kmetom slovenske uloge in odloke, s katerimi kmet dobro izhaja in ga varujejo, da se mu ne godi krivica.

Pravnim trditvam gosp. dr. Wannischa hočem samo postaviti nasproti prvi stavek § 102 obč. zemlj. zakonika. Ta zaukazuje, da se mora uknjižba izvršiti samo vsled pismenega ukaza zemljiško-knjižne sodnije ter se mora izvršiti natanko tako, kakor se ta ukaz glasi. Nikdo ne more dandanes več zanikati Slovincem na spodnjem Stajarskem priborjene pravice, da dobijo na slovenske uloge slovenske odloke, torej tudi na slovenske zemljiško-knjižne uloge slovenske odloke. O vprašanji torej, kako se ima uknjižba izvršiti, ni deželni zbor kompetenten soditi, kajti slovenski odlok mora se „tako uknjižiti, kakor se glasi“, torej slovenski. Sodniku se ne more ukazovati, da naj izda odlok v dveh jezikih. Kako se more torej uknjižba izvršiti v nemškem jeziku, ako državni zakon ukazuje, da se mora upis izvršiti tako, kakor se glasi ukaz zemljiško-knjižne sodnije. Čez to zaviro se ne dá preskočiti.

Nadalje omenjam naredbe, ponatisuene v predlogu manjšine in podpisane od deželne nadsodnije svetovalca Schmeidel-na. V tej naredbi stoji proti koncu, da ukaz justičnega ministerstva pravi, da je običaj ki se je urinil pri nekaterih sodnijah, da dobi namreč stranka sicer slovenski odlok, da pa se za zemljiške knjige naredi nemška prestava, nepravilen in nepostaven. In res, očitno je, da je silno nevarno, če se dopušča, da se izdani odlok prelaga in še le ta prevod odda v zemljiške knjige. Kdo se bo zanašal, da se je res tako uknjižilo v zemljiške knjige, kakor mu slovenski odlok pravi, ako ve, da se je ta odlok še le prestavil in da se je uknjižba izvršila še le na podlagi te prestave.

† Cesar Viljem nemški.

Začetkom minulega tedna došlo je z Berolina prvo naznanilo, da je cesar Viljem zopet obolel vsled nepomenljivega prehlajenja, kakor tolikokrat že pred. Prve dni bolezni je še ustajal, sprejemal svoje ministre in

člene cesarske rodbine. V torek poročalo se je že, da je bolezen, ki je pred nekoliko odlegla, postala hujša, v sredo že cesar ni več mogel zapustiti postelje, še hujše postala so poročila od srede na četrtek, ki so izrekala, da je cesar imel zelo nemirno noč in da je zelo oslabiljen. S tem izrečeno je bilo glede na visoko starost bolnikovo, da je življenje njegovo v nevarnosti; v obče pa je šla med ljudstvom govornica, da — cesar že umira. Slabost bolnikova napredovala je tako hitro, da je bilo vsako slednje poročilo neugodnejše in bolj obupno. Na Dunaji počila je v četrtek večer ob 6. uri govornica, da jo došel že brzjav o smrti cesarjevi; in res dobro uro kasneje raznašali in prodajali so postreščeki že izredno izdane liste „Tagblatt-ove“ in „W. allg. Z.“ v katerih se je naznanjeval privatni brzjav z Berolina glaseč se tako: „Berolin dne 8. marca ob 5. uri 5 minut zvečer, cesar Viljem je ravnokar umrl.“ — Med 9. in 10. uro zvečer se je pa to naznanilo preklicalo z opazko, da je bil cesar v onem času padel a dolgo in hudo medlevalo, da je pa kasneje vendar pokazal znamenje življenja in da so ga ob 6. uri obhajali. — Kasneje ponoči poročalo se je, da so cesarja krog 10. ure prestlali, da je bil zopet pri boljši zavesti, da je zopet zavžil nekaj juhe in pa vina šampanca, da je bil potem krepkejši ter se je še razgovarjal s svojo soprogo, hčerjo, cesarjevičem sinom princem Viljemom in Bismarkom, ki so pri njem bili do 3. ure zjutraj. S tem časom so pa bolnika pričele zopet zapuščati moči.

Dne 10. marca ob 7. zjutraj razglašeno poročilo bilo je že po vsem obupno, slabost bolnikova postala je še večja, zavedal se že ni dolgo nič več in med vrstami se je lahko čitalo, da cesar umira in vsak trenutek more umreti, in to se je tudi zgodilo čez dobro uro ob 8. in 27 minut zjutraj.

Ko je prejšnji dan nastala nevarnost za življenje cesarjevo, razglasila se je neka naredba cesarjeva z meseca novembra minulega leta, s katero se razglašala z ozirom na bolezen prestolnikovo, pooblaščenja sina njegovega princa Viljema, da sme podpisavati v imenu cesarjevem vse take državne čine, za katere bi bilo sicer treba posebnega pooblastila.

S smrtjo cesarjevo zgubilo je to pooblastilo svojo veljavo, ker v onem trenutku, v katerem je cesar Viljem nehal živeti, postal je nemški cesar, njegov v St. Remo bivajoči bolni sin Friderik.

Ranjki cesar Viljem rojen je bil dne 22. marca l. 1797. toraj bi bil čez 13 dni dopolnil 91. leto svoje starosti.

Prvo življenje njegovo, kakor tudi vsi vspehi, njegovi bilo je vojaško; s svojem 10. letom postal je že častnik, leta 1813. postal je stotnik ter je l. 1814. spremljal svojega očeta v vojski zoper Francoze.

Leta 1829. poročil se je s princesinjo Avgusto Saksonsko, rojeno leta 1811. — S tega zakona bila sta rojena sedanji prestolnik Friderik (rojen dne 18. oktobra 1831) in pa princezinja Luiza, velika vojvodica Badenska, (roj. l. 1838.)

Po smrti svojega očeta l. 1840. dobil je Viljem, ker starejši brat njegov ni imel v zakonu otrok, naslov „princa Pruskega“ kot odločen prihodnji prestolanslednik, — in ob enem postal je namestnik Pomoranski in general pešcev. Leta 1848. bil je zelo nepriljubljen, ker so ga sploh šteli za brezobzirnega vojaka in absolutista, za to je šel za nekaj časa na ptuje. Da se njegova palača ni oropala, dobila je napis „Narodna last.“

Bival je na Angleškem, drugo leto pa se je vrnil nazaj domu ter je kot poslanec narodne skupščine izrekel svoje ustavno stališče, kasneje pa se je ni vdeležil več. Pred kresom l. 1849 dobil je poveljništvo vojne zoper upornike v Badenskem in Pfalz-i, po ukrotenem uporu zaukazal je veliko število ljudi zaradi udeležbe pri uporu usmrtiti.

Leta 1854. postal je veliki načelnik vseh prostomavtarskih besuc pruskih.

Dne 23. oktobra 1857. postal je namestnik obolelega kralja, dne 7. oktobra 1858. pa je prevzel vladarstvo. Napoleon in Cavour ponujala sta mu prijateljstvo, da bi ga bila pridobila za svoje namene, pa dokler ni bil kralj v pravem pomenu besede, izogibal se je takih zavez. Ko je dne 8. januarja 1861. stric njegov in kralj umrl, nastopil je Viljem še le vlado, kot kralj po „milosti Božji“, pričel je takoj prevstrojati prusko vojno, pa pri tem delu prišel je kmalu v nasprotje s pruskem deželnim zborom. Leta 1862 izbral si je za ministra brezobzirnega pl. Bismarka, ki je bil pred pruski poslanik v Petrogradu. S tem sta bila v lepem soglasju v borbah proti deželnemu zboru. Razmere proti Avstrijski postale so bolj in bolj napete, leta 1864. pa so se na videz presukale toliko na bolje, da sta se skupaj vojskovale Pruska in Avstrijska v Schleswig-Holsteinu, to da koj pri sklepanju miru pokazalo se je nasprotje toliko oistreje. Bismark sklenil je zvezo z Laško in 1866 napovedala je Pruska nam vojsko s pretvezo, da naša država dela za ponižavanje Pruske.

Avstrija napadena je bila ob enem od juga in severa, po bitkah pri Kraljevem Gradcu — na severu, in pa pri Custozzi in Visu — na jugu, zgubila je Avstrija vodstvo v Nemški, na jugu pa Beneško.

Takrat je sedaj umrl cesar hotel s svojo vojno z Nikolsburga koj preko Dunaja do Trsta in gotovo bi se tudi Bismark ne bil protivil „nekoliko Nemško“ razširiti doli do jadranskega morja — to da Napoleon III. zažugal je takrat, da takoj zapove vojni francoski mahniti po Pruski, ako bi se to zgodilo in tako so nasledki onega leta za nas ostali le omejeno pomenljivi — Napoleon III. pa je štiri leta kasneje l. 1870. plačal oni svoj korak s svojim prestolom. Kasnejše dogodbe so znane, o pravih namenih Bismarkovih pa je marsikaj razodel v svojih spomenicah naš kacelar Beust, ki je madjarom za „domoljubje“ skazano leta 1866. koj drugo leto dal nagrado dualizma.

Mi pa smo leta 1879. poslali „zavezniki“ mogočno zapovedujočega cesarja Nemške s knezom Bismarkom.

Koliko koristi nam je donášala nemška zveza do sedaj, je teško zračuniti, — ugibati bi se dalo z ozirom na delovanje narodno-nemške stranke pri nas, oziroma iz Nemške ven podpiranega Schulvereina, dalje iz tega, da se naši državi bolj in bolj nakazuje pot proti izhodno-južni strani. Prihodnjost pa bode pokazala, kedo bode imel korist, kedo škodo pri tej zvezi.

O zadnjem govoru Bismarkovem izrekle so „Novice“ svojo sodbo pred malo dnevi.

Koliko bode vplivala smrt starega cesarja na Nemško unanjo politiko, se že da uginiti, ali, kaj se bode zgodilo, ko umerje po prerokovanji zoravnikov sedanji nemški cesar Friderik, to se danes ne more zračunati, gotovo pa je, da bode o tem odločevala največ volja Bismarkova, ako ostane živ in zdrav.

Naši dopisi.

Iz Ljubljane — Preuzvišeni biskup J. J. Strossmayer, zahvalil se je Ljubljanskemu županu za telegrafsko čestitko, povodom mašniške petdesetletnice z naslednjim pismom:

Preugledni moj župane!

Hvala Vam na čestitki prilikom moga svečeniškoga jubileja. Bog i Vas obilno blagoslovio i svaku Vam srieću udielio! Na pose pako želim: da u procvatu slavnoga grada Ljubljane i u napriedku pobratimskoga naroda Slovenskoga onu utiehu, zadovoljstvo i veselje doživite, za kojim Vaše plemenito srdce i Vaše zvanje najviše teži. Mene je ovom svečanom sgodom najviše to veselilo, što se je dokazalo, da se svi mi na slavjanskomu jugu kano jedno tielo, s jednom ter istom svetom nakanom i svrhom smatramo i da u bratskoj ljubavi, slozi i jedinstvu zalog naše snage, slobode i budućnosti tražimo. Ta misao crpljena je iz samoga bića božjega i tako odgovara samoj naravi stvari, da ju sviet proginiti i na križ pribiti, ali nikad i nikad umoriti nemože; ona poleg junačkih pobornika prije ali poslie treći dan doživieti i na novi i neumerli život uskrnuti mora, što nikomu na svietu na štetu i ukor, nego svima na uhar i slavu služiti može. Molim Vas liepo, da ovo u ime moje zahvalnosti i slavnomu gradu Ljubljane i svoj braći slovenskoj izručiti blagoizvolite.

U ostalom s osobitim štovanjem ostajem Vašega preuglednoga Gospostva

prepokorni sluga i prijatelj

J. J. Strossmayer, s r,
biskup.

Djakovo, 22. februvarija 1888.

— O delovanji slovenskih državnih poslancev podajajo nam malo slike razprave naučnega proračuna v budgetnem odseku. — Pri poglavju „srednje šole“ podajali so naučnemu ministerstvu enako zastopniki Čehov: Zeithammer, Matuš, Jahn, kakor zastopnik Poljakov: Hausner in pa zastopnik Slovencev Tonkli jako britka in grenka očitanja. Minister Gautsch

skušal se je večinoma izogniti jedru vprašanj s tem, da je razpravljaj postranske stvari, za katere ga nihče ni vprašal. — Očitanje, tožbe in vprašanje dr. Tonklijeve zadevale so tolikrat zahtevane slovenske paralelke, in s temi v zvezi razpust nižje gimnazije v Kranji. Obstanek te gimnazije v Kranji zagovarjal je z vsestransko temeljitimi razlogi, živo je slikal naravni vtis tega razpusta kot odgovor na zahtevo naroda po novih slovenskih paralelkah. — Minister Gautsch odgovarjal je na prvo vprašanje z neko razpravo o vprašanji, ali je grščina primeren predmet za podučevanje nemščine na slovenskih paralelkah. — Glede Kranjske gimnazije pa je izrekel, da mesto nje hoče ustanoviti v Ljubljani drugo nižjo gimnazijo z lastnim vodstvom, ker Kranjska ni vstrezala namenu razbremenjenja ljubljanske gimnazije, — ker v obče tišče vsi učenci le v glavno mesto ljubljansko. — Dr. Tonkli poprime v drugič besedo rekoč, da mu minister na njegovo vprašanje glede slovenskih paralelk prav za prav ni odgovoril ničesar, temveč se le nekaj izgovarjal. Glede kranjske gimnazije pa je Tonkli ministra v drugič zavrnil rekoč, da je v obče napaka, vse učence kopičiti v enem mestu, ker je to v škodo učenju in izgoji, — vrh tega pa kaže ravno sedajna epidemija v Ljubljani, kolika napaka je to tudi v zdravstvenem in učnem oziru, ako se vsi zavodi kopičijo v enem mestu.

Minister Gautsch glede Kranja ni dalje odgovoril ničesar, glede slovenskih paralelk pa je vendar nekaj razburjeno odgovoril, da se je že prvič jasno izrazil „da si bode učno upravištvo prizadevalo že letos ustreči željam govornikovem.“ — V teh besedah kaže se vsaj nekaj, — samo čakati je treba, ali bodo dejanja ministrove tudi v soglasji z njegovimi besedami.

— O zdravji gospoda deželnega glavarja grofa Thurna čujemo, da se do sedaj še ni obrnilo na boljše. Pred nekaj časom sklicani so bili v posvetovanje o bolezni njegovi trije zdravniki, ki so bili zelo soglasni o značaju bolezni.

— O stanji zgradbe kamniško-Ljubljanske železnice dohaja nam iz popolnem zanesljivega vira vest, da so v bistvu razprave med konsorcijam in vlado dognane ter da se pričakuje v prav kratkem času podpis dotičnega koncesijskega zapisnika. — Teko sicer še posebej razprave glede skupnega mosta čez Savo pri Črnučah v tem smislu, da bi jeden most služil prometu železničnemu in pa onemu na državni vožni cesti, pa to vprašanje, kakor je pomenljivo v obče, za zgradbo železnice nima neposrednjega pomena, ker je v koncesiji most kakoršen bo potreben za železnico že posebej določen.

— Matice slovenske odbor zboruje danes popoldne ob 5 uri.

— „Slovenski pravnik“ št 3. ima sledečo vsebino: 1. Razsoja o odškodnini v kazenskej pravdi. 2. Nekoliko besed o mojem novem prevodu občnega grajanskega zakonika. 3. O novem ustnem skrajšanem postopku.